

การศึกษาสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรของครูประถมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปทุมธานี

นายไพจิตร ศิสเสถียร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-766-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012791

I10294685

A STUDY ON UTILIZATION OF SCHOOL CURRICULUM DOCUMENT AND SUPPLEMENTS
OF THE PRIMARY TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF PATHUM THANI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

MR. Paijit Dissathian

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

ISBN 974-567-766-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร
ของครูประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดปทุมธานี

โดย นายไพจิตร ดิสเสถียร

ภาควิชา บริหารการศึกษา

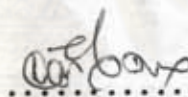
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สังัด อุทรานันท์

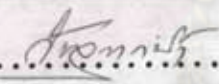

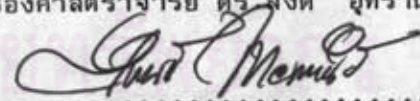
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์สวัสดิ์ จงกล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สังัด อุทรานันท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
ของครูประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ชื่อนิติคุณ นายไพจิตร ศิสเสถียร
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สัจด์ อุทรานันท์
ภาควิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร และปัญหาการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ของครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรได้จากครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 340 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ใช้แบบสอบถามสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามได้รับคืน ร้อยละ 95.58 นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติคือค่าความถี่ ค่าร้อยละ และทดสอบค่าไค-สแควร์ (X^2)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ในการจัดการเรียนการสอน เอกสารที่ครูใช้เป็นประจำ คือ หนังสือเรียน คู่มือครู/คู่มือการสอน และแผนการสอน เอกสารที่ครูใช้บ่อยครั้งได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสือส่งเสริมการอ่าน และเอกสารที่ครูไม่ค่อยได้ใช้ ได้แก่ หลักสูตรแม่บท หนังสืออ้างอิง และแนวการใช้หลักสูตร

2. ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีกับครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ใช้เอกสารหลักสูตร และ เอกสารประกอบหลักสูตรไม่แตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ แต่จะมี เอกสารบางประเภทเท่านั้น คือ เอกสารหลักสูตรแม่บทและแนวการใช้หลักสูตร ซึ่งครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มการใช้ สูงกว่ากลุ่มปริญญาตรีและสูงกว่า

3. ครูที่มีภารกิจในการสอน ประจำชั้นต่าง ๆ และครูพิเศษ ใช้เอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบ หลักสูตร ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน จะมีเพียงบางประเภทเท่านั้นที่แตกต่างกันคือการใช้หลักสูตร แม่บทและแนวการใช้หลักสูตร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 1 ปี มีแนวโน้มการใช้ ต่ำกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 1-3 ปี และกลุ่มมากกว่า 3 ปี และกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ การสอนระหว่าง 1-3 ปี มีแนวโน้มการใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ต่ำกว่ากลุ่มครูที่มี ประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี และกลุ่มมากกว่า 3 ปี

5. ครูส่วนใหญ่ใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร สำหรับการจั ดกิจกรรมการสอน การเตรียมเนื้อหา การปรับปรุงวิธีการสอน การเตรียมอุปกรณ์การสอน และการเตรียมวิธีวัดประเมินผล

6. ครูให้ความสำคัญและเลือกใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร สำคัญ 5 อันดับ เรียงความสำคัญ คือ (1) แผนการสอน (2) คู่มือครู/คู่มือการสอน (3) หนังสือเรียน (4) เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ และ (5) แบบฝึกหัด

7. การให้บริการ เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรในโรงเรียน ส่วนใหญ่แจกให้ครูไว้ใช้เป็นรายบุคคล และจัดไว้ในห้องสมุด หรือห้องวิชาการให้ครูยืมใช้

8. เอกสารอื่น ๆ ซึ่งครูใช้ประจำในการจัดการเรียนการสอน คือ แบบ ประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์และแบบฝึกหัด

9. ปัญหาซึ่งครูระบุนเกี่ยวกับการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร คือ บางส่วนของเอกสารเข้าใจยาก เอกสารมีไม่เพียงพอ และขาดการแนะนำชี้แจง

Thesis Title A Study on Utilization of School Curriculum
Document and Supplements of the Primary Teachers
Under Jurisdiction of the Office of Pathum Thani
Provincial Primary Education

Name Mr. Paijit Dissathian

Thesis Advisor Associate Professor Sa-Ngad Utranand, Ed.D.

Department Educational Administration

Academic Year 1986

ABSTRACT

Purposes:

To study the situation and problems of the utilization of the school curriculum document and supplements of the primary teachers under jurisdiction of the office of Pathum Thani Provincial Primary Education.

Procedures:

The sample used in the research was consisted of 340 teachers in the primary school under jurisdiction of Pathum Thani Provincial Primary Education. The sample was randomized in the form of stratified random sampling techniques. A set of questionnaire concerning the situation of the school curriculum document and supplements was used by means of gathering the research data. Ninety-five percent of the questionnaire were completed and returned. The data were analysed by means of frequency, percentage and chi-square.

Findings:

1. The situation of the utilization of the school curriculum document and supplements for learning and instruction : it was found that what the teachers usually used were text books, teacher's manuals/teaching manuals and lesson plans. What the teachers often used were supplementary reading books, external reading books, reinforcement reading books and what the teacher rarely used were the main curriculum, references and curriculum guide-line.

2. The teachers who hold the bachelor's degree and lower did not show any differences in using the school curriculum document and supplements considered from the questionnaire. But some types of supplements showed that the teachers with lower educational background seemed to used the curriculum and curriculum guid-line more than the group of teachers who hold the bachelor's degree.

3. There was no difference in the utilization of the school curriculum document and supplements within the groups of class teachers and special teachers.

4. The differences in teaching experience did not affect the utilization of the school curriculum document and supplements. But some types of supplements showed that the teachers who had teaching experience lower 1 year had the tendency in using main curriculum and curriculum guideline lower than those who had 1-3 years and more than 3 years teaching experince. The teachers who had teaching experience 1-3 years had the tendency in using evaluation

7

instruments lower than the groups of teachers who had lower 1 year and more than 3 years teaching experience.

5. Most of the teachers used the school curriculum document and supplements in order to set the teaching activities, prepared the learning content, improve the method of teaching, prepared teaching materials and improved the method of evaluation.

6. The teachers chose and listed the school curriculum document and supplements in five orders as follows: lesson plans, teacher's manuals/teaching manuals, textbooks, evaluation instruments and exercises.

7. In most of the schools, each teacher was provided curriculum document and supplements and some were kept in the library at the teachers' service.

8. Other documents usually used by the teachers in learning and instruction were forms of learning evaluation and exercises.

9. The problems indicated by the teachers about utilization of the school curriculum document and supplements were the difficulties in understanding the documents, the insufficiency of documents and the lack of introduction to documents.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์
ดร.สังศก อุทรานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข
ตลอดจนขวัญกำลังใจตลอดมา จึงกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เพลยยอด อาจารย์ ดร.นิพนธ์
ไทยพานิช อาจารย์สวัสดิ์ จงกล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตั้งแต่โครงร่างวิทยานิพนธ์
ตรวจสอบแบบสอบถาม จนถึงขั้นวิเคราะห์ข้อมูล และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในเรื่อง เครื่องมือที่ใช้ใน
การศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณศึกษานิเทศก์อำเภอกุดชุมพภูมิ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมแบบ
สอบถาม

ขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและกำลังใจจนงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนในสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดชุมพรธานี ที่ช่วยเหลือทั้งกำลังกายและกำลังใจ รวมทั้งคุณดวงพร
ดิศเสถียร ลูกกานต์และลูกนันท์ ที่เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนตลอดมา

ศูนย์วิทยบริการ
ไพจิตร ดิศเสถียร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	จ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำตอบที่ต้องการจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	5
คำนิยามศัพท์ เฉพาะ.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
การเสนอผลการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร.....	9
ขอบเขตความหมายของหลักสูตร.....	9
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	12
การนำหลักสูตรไปใช้.....	14
เอกสารหลักสูตร.....	20
คู่มือครู.....	21
ประมวลการสอน.....	22
โครงการสอน.....	24
แผนการสอน.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
หนังสือที่ใช้ในโรงเรียน.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
สภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร.....	44
ปัญหาการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร.....	92
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผลการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	107
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	107
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	112
ประวัติผู้วิจัย.....	137

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	34
2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน.....	37
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ และ ประสบการณ์การสอน.....	39
4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภารกิจหลักในการ จัดการเรียนการสอน และประสบการณ์การสอน.....	41
5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ และการผ่านการอบรมการใช้หลักสูตร.....	43
6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ เอกสาร เป็นคู่มือหรือแนวทาง หรือประกอบในการจัดการเรียนการสอน.....	44
7 เปรียบเทียบลักษณะการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร ระหว่างครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่ากับครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี.....	46
8 เปรียบเทียบลักษณะการใช้ เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร ระหว่างครูที่สอนชั้นต่างกัน.....	51
9 เปรียบเทียบลักษณะการใช้ เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร ระหว่างครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน.....	58
10 จำนวนและร้อยละของครูที่มี เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร ไว้ใช้ในการปฏิบัติการ.....	62
11 จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้หลักสูตรแม่บทให้ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการ เรียนการสอน.....	64
12 จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้แนวการใช้หลักสูตร เป็นประโยชน์ต่อการจัด การเรียนการสอน.....	65
13 จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้แผนการสอน เป็นประโยชน์ต่อการจัดการ เรียนการสอน.....	66

ตารางที่		หน้า
14	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้คู่มือครู / คู่มือการสอน เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	67
15	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้ เครื่องบิวัดผลการเรียนรู้ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	68
16	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้หนังสือเรียน เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	69
17	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้แบบฝึกหัด เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	70
18	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้หนังสืออ่านนอกเวลา เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	71
19	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	72
20	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้หนังสืออ้างอิง เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	73
21	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	74
22	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารอื่น ๆ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	75
23	อันดับความสำคัญของ เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตรที่ครูเลือกใช้.....	76
24	จำนวนและร้อยละของครูที่บอกเหตุผลของการใช้ เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร.....	77
25	จำนวนและร้อยละของครูที่บอกเหตุผลการใช้ เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตรน้อย.....	78
26	จำนวนและร้อยละของครูที่ทำบันทึกการสอน.....	79
27	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้ เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตรในการทำบันทึกการสอน.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งจัดทำโดยกรมวิชาการ.....	81
29	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารประกอบหลักสูตรซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	82
30	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารประกอบหลักสูตรซึ่งจัดทำโดยเขตการศึกษา 1.....	83
31	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารประกอบหลักสูตรซึ่งจัดทำโดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด.....	84
32	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารประกอบหลักสูตรซึ่งจัดทำโดยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ.....	85
33	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารประกอบหลักสูตรซึ่งจัดทำโดยกลุ่มโรงเรียน.....	86
34	จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารประกอบหลักสูตรซึ่งจัดทำโดยโรงเรียน.....	86
35	จำนวนและร้อยละของครูที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารในระดับเขตการศึกษา จังหวัด อำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน....	86
36	จำนวนและร้อยละของครูที่ระบุดังกล่าวและบริการและส่งเสริมการใช้เอกสารหลักสูตรในโรงเรียน.....	87
37	จำนวนและร้อยละของครูที่ระบุดังกล่าวแหล่งผลิตเอกสารต่าง ๆ ที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน.....	88
38	จำนวนและร้อยละของครูที่ระบุดังกล่าวได้มาของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร.....	89
39	จำนวนและร้อยละของครูที่ระบุดังกล่าวกิจกรรมส่งเสริมการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรของโรงเรียน.....	90
40	จำนวนและร้อยละของครูที่ระบุดังกล่าวเอกสารอื่นที่ใช้เป็นประจำในการเรียนการสอน.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
41	จำนวนและร้อยละของครูที่ศึกษาเอกสารแล้วยังเข้าใจไม่ดีเพียงพอ...	92
42	จำนวนและร้อยละของครูที่ระบุถึงลักษณะของปัญหาของการใช้เอกสาร หลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร.....	93
43	จำนวนและร้อยละของครูที่ต้องการความช่วยเหลือหรือคำแนะนำ เกี่ยว กับการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร.....	94
44	จำนวนและร้อยละของครูที่ต้องการเอกสารประกอบหลักสูตรเพิ่มเติม..	95

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย